

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Revisorer har en väldigt viktig roll i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Det finns därför högt ställda krav på att revisorer ska bedöma, begränsa och övervaka riskerna för att bli utnyttjade för penningtvätt och finansiering av terrorism. I detta nyhetsbrev sammanfattar Revisorsinspektionen några av de iakttagelser som myndigheten gjort i sin tillsynsverksamhet samt ger exempel på användbara informationslänkar.

IAKTTAGELSER FRÅN TILLSYNSVERKSAMHETEN

Såväl revisionsföretag som enskilda revisorer har skyldigheter enligt penningtvättsregelverket.¹ Revisionsföretagets åtgärder är kopplade till förhållandena i den egna verksamheten. Den enskilda revisorns skyldigheter avser i huvudsak åtgärder för att omhänderta riskerna i den specifika kundrelationen.

Revisionsföretagets åtgärder

Särskilda bestämmelser om bevarande av dokumentation

Enligt revisorslagen och Revisorsinspektionens föreskrifter ska revisorer dokumentera sitt arbete och bevara dokumentationen i minst tio år efter avslutat uppdrag.² Penningtvättslagen innehåller emellertid särskilda bestämmelser om bevarande av dokumentation.

Enligt 5 kap. 3 § penningtvättslagen ska verksamhetsutövare som huvudregel bevara handlingar och uppgifter som bl.a. avser kundkännedomsåtgärder i fem år. Tiden ska räknas från det att åtgärderna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. I 5 kap. 4 § anges vidare att dokumentationen får bevaras längre tid än fem år om det är nödvändigt för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt eller finansiering av terrorism. Den sammanlagda tiden får dock inte överstiga tio år.

¹Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2021:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna).

² Se 24 § revisorslagen (2001:883) och 7–12 §§ Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorer och registrerade revisionsbolags verksamhet. Dessa bestämmelser kompletteras av International Standard on Auditing (ISA) 230 *Dokumentation av revisionen*.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Minimitiden för bevarande i revisorslagen och Revisorsinspektionens föreskrifter beräknas alltså utifrån när uppdraget avslutades medan motsvarande krav enligt penningtvättslagen har sin utgångspunkt i när åtgärden genomfördes eller affärsförbindelsen upphörde. Penningtvättslagen innehåller dessutom en begränsning av hur länge dokumentationen får bevaras.

Skillnaderna i de båda regelverken kan medföra att handlingar eller uppgifter som t.ex. använts för identitetskontroll eller bedömning av kundens riskprofil kan behöva sparas längre än – eller inte får sparas lika länge som – revisionsdokumentationen i övrigt.

Revisorsinspektionen har i sin tillsynsverksamhet uppmärksammat att branschen behöver ökad kännedom om *dels* att det finns särskilda regler för bevarande av dokumentation i penningtvättslagen, *dels* vad olikheterna i bestämmelserna innebär i praktiken.

Gallring av inaktuella uppgifter?

Revisorers affärsförbindelser pågår ofta under en lång tid. Det innebär att en hel del uppgifter som revisorn har om kunden blir inaktuella. I tillsynen har Revisorsinspektionen uppmärksammat att det oftast endast är de senast inhämtade uppgifterna sparas.

Det finns emellertid inte några uttryckliga undantag från bevaranderegeln i 5 kap. 3 § penningtvättslagen som skulle medge att dessa uppgifter gallras. Revisorsinspektionen vill därför påminna om att revisorer förutsätts bevara alla uppgifter, dvs. även sådana som inhämtats i tidigare skeden av affärsförbindelsen, under hela den lagstadgade bevarande tiden.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Åtgärder i uppdragen

Identifiering och kontroll av identitet

Penningtvätsregelverket skiljer på identifiering respektive kontroll av kundens identitet.³

- Identifikation av kunden innebär att hämta in uppgifter, ofta från kunden själv, om exempelvis namn, adress, person- eller samordningsnummer, organisationsnummer och liknande. Identifieringen ger också förutsättningar för att kunna klarlägga om en person t.ex. är en person i politiskt utsatt ställning (s.k. PEP).
- Kontroll av identiteten sker efter identifieringen och består av åtgärder för att verifiera att de uppgifter om identiteten som hämtats in är korrekta.

För att bekämpa bedrägerier, penningtvätt och finansiering av terrorism som sker med hjälp av identitetshandlingar är det viktigt att identitetskontrollerna av fysiska personer görs noggrant. Det finns dock en risk att revisorer eftersätter själva kontrollen och i stället lägger fokus på att kopiera (eller på annat sätt avbilda) själva identitetshandlingen.

En grundläggande komponent i en identitetskontroll är att jämföra individens utseende med fotografiet på den tillhandahållna identitetshandlingen. Även att individens underskrift överensstämmer med underskriften på identitetshandlingen kan behöva kontrolleras.

Misstänker man att en identitetshandling är ogiltig eller förfalskad, t.ex. för att den är skadad, ser manipulerad ut eller på annat sätt avviker från vad som normalt förväntas, ska dessutom åtgärder vidtas för att kontrollera handlingens giltighet.

- Om det är fråga om ett svenskt pass eller nationellt ID-kort kan giltigheten kontrolleras genom en gratis e-tjänst på Polismyndighetens webbplats på [följande länk](#).
- För ID-kort som är utfärdade av Skatteverket finns information om vart man kan vända sig på [följande länk](#).
- Svenska körkort används ofta som id-handling även om de idag inte kvalificerar sig som nationella id-kort. Dessa kan kontrolleras genom att kontakta Transportstyrelsen på telefonnummer 0771-50 25 70.

³ Närmare bestämmelser om identitetskontroller finns i 7 § i Revisorsinspektionens föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se länkavsnittet).

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Om identitetskontrollen sker på distans ska kopian av den primära identitetshandlingen vara bestyrkt. Detta gäller oavsett om kontrollen avser en fysisk eller juridisk person.

- En bestyrkt kopia av en id-handling utgör ett substitut när revisorn inte själv kan kontrollera och avbilda den primära identitetshandlingen.
- Bestyrkanden av kopior – som bör innehålla datum för verifieringen, bestyrkarens namnteckning med penna, namnförtydligande samt telefonnummer – ska göras direkt på kopian. En bestyrkt kopia utgör alltså i sig ett nytt original.
- Det bör i sammanhanget också noteras att en person normalt inte anses kunna bestyrka en kopia av sin egen handling. En revisor bör därför exempelvis inte acceptera att en företrädare eller verklig huvudman bestyrker en kopia av sin egen identitetshandling.

För genomförande och dokumentation av en identitetskontroll på distans är det alltså inte tillräckligt att revisorn tar emot en kopia av en bestyrkt kopia. En revisor bör dock i normalfallet under en kortare tid kunna godta en avbildning, t.ex. en elektronisk kopia av en fysisk bestyrkandehandling, som grund för vidare åtgärder i väntan på att originalet anländer.

Det finns numera även e-tjänster för att skicka in kopior där bestyrkandet sker digitalt med e-legitimation. Med sådana tjänster skapas ett elektroniskt original som kommer från en verifierbar källa och inte kan ändras.

I sammanhanget är det också viktigt att uppmärksamma att ett uppdragsbrev som undertecknats med e-legitimation inte i sig innebär att det har gjorts en identitetskontroll. Sådan signering sker normalt för att bekräfta avtalets giltighet och parternas åtaganden, och inte för att fastställa eller verifiera den undertecknandes identitet.

Målvakt, bulvan eller faktisk företrädare?

Företag kan användas som brottsverktyg för såväl mer komplex penningtvätt som för att generera brottsvinster via exempelvis bedrägerier och falska fakturor. I dessa sammanhang är användningen av olika typer av målvakter, såsom penningmålvakter och styrelsemålvakter, och bulvaner vanliga.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Målvakt och bulvan används ofta synonymt, men det finns en viss skillnad mellan dem.

- **Bulvan** är en person eller ett företag som agerar i eget namn men för någon annans räkning. Huvudmannen vill ofta dölja sin inblandning i en affär eller verksamhet, vilket kan bero på juridiska eller ekonomiska skäl, som exempelvis näringsförbud.
- **Målvakt** används ofta för att beskriva en bulvan som tar det formella ansvaret för en verksamhet, särskilt när det gäller brottslig verksamhet. En målvakt kan exempelvis stå som företagsägare för ett bolag som används för ekonomisk brottslighet, trots att den egentliga huvudmannen styr verksamheten i bakgrunden.

En bulvan används alltså för att dölja en annan persons engagemang eller identitet medan en målvakts syfte är att t.ex. ta det straffrättsliga ansvaret för en kriminell verksamhet eller när ett bolag tömts på pengar.

Revisorer har enligt 3 kap. 8 § penningtvättslagen en skyldighet att utreda om en kund har en verklig huvudman, vilket innebär att minst söka information i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän.⁴ Om kunden är en juridisk person, ska åtgärderna även omfatta aktiviteter för att förstå kundens ägarförhållanden och kontrollstruktur. Vid misstanke om att uppgifterna i registret över verkliga huvudmän är felaktiga måste revisorn enligt 3 kap. 5 § lagen om registrering av verkliga huvudmän anmäla detta till Bolagsverket. Revisorsinspektionen kan dock se att medvetenheten om anmälningsplikten är låg inom branschen.

Farhågor om målvakts- eller bulvanförhållanden är också sådana omständigheter som motiverar såväl granskningsåtgärder i revisionen⁵ som skärpta kundkännedom- och övervakningsåtgärder enligt penningtvättslagen. Om dessa åtgärder visar att uppgifterna i registret över verkliga huvudmän kan vara felaktiga ska anmälan göras till Bolagsverket. Finns kvarstående misstankar om målvakts- eller bulvanförhållanden ska i normalfallet dessutom rapportering ske till Finanspolisen.

⁴ Se <https://bolagsverket.se/sjalvservice/etjanster/verklighuvudman/sokverklighuvudman.3084.html>

⁵ Se t.ex. Revisorsinspektionens beslut den 29 oktober 2021 i ärende dnr 2020-485 och den 6 november 2019 i ärende dnr 2019-493.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

En indikation på att det kan föreligga ett målvakts- eller bulvanförhållande kan t.ex. vara om en kund företräds av någon annan än en registrerad företrädare. Andra varningssignaler kan t.ex. vara att en registrerad företrädare verkar ha bristande branschkunskap eller är svår att komma i kontakt med.⁶

Glöm inte risker kopplade till terrorism!

En del av arbetet mot finansiering av terrorism handlar om att fånga upp misstänkta transaktioner, beteenden och aktiviteter. Verksamhetsutövare, inklusive revisorer, ska därför inkludera risken för finansiering av terrorism i såväl sin allmänna riskbedömning som i riskbedömning och övervakning av enskilda affärsrelationer. Revisorsinspektionen kan dock konstatera att riskbedömningarna, såväl på byrånivå som avseende enskilda uppdrag, oftast har ett starkt fokus på penningtvätt.

Med finansiering av terrorism avses insamling, tillhandahållande eller mottagande av pengar eller annan egendom, i syfte att egendomen ska användas – eller med vetskap om att den är avsedd att användas – vid exempelvis terrorresor, terroristbrott eller andra allvarliga brott med liknande konsekvenser.⁷

En utmaning i bedömning av risken för terrorfinansiering är att transaktioner och aktiviteter med sådant syfte kan vara svåridentifierade. Omvärldsbevakning spelar därför en central roll i arbetet med att såväl förstå modus och risker kopplade till finansiering av terrorism som att identifiera och uppmärksamma varningssignaler i enskilda uppdrag.

Finansiella produkter såsom leasing, hyra och avbetalningsköp kan missbrukas genom att kunden använder eller säljer det finansierade objektet i syften kopplade till terrorism.

⁶ För mer information om varningssignaler och tillvägagångssätt för målvakter se Samordningsfunktionens information om Varningssignaler kopplade till målvakter länkavsnittet.

⁷ Se t.ex. 2 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Fordon eller mobiltelefoner kan också användas direkt i terrorismrelaterade aktiviteter. Att t.ex. bilar förs utomlands utan rimlig förklaring kan även indikera andra brott, såsom bedrägeri eller olovligt förfogande. Även bidragsbedrägerier och lån, såväl inlåning som utlåning, kan användas för att finansiera terrorism och annan brottslig verksamhet. Att kunden genomför transaktioner som avviker från det normala beteendet eller är avvikande jämfört med den bransch kunden är verksam i, t.ex. överföringar till en ovanlig geografisk destination, kan också vara ett varningstecken.

Tystnadsplikt och penningtvättslagen – vad gäller?

Revisorers tystnadsplikt avseende sakförhållanden eller uppgifter som de har fått kännedom om inom ramen för sina yrkes- och affärsmässiga relationer utgör en central del i yrkesutövningen.⁸ I vissa fall är revisorer emellertid skyldiga att lämna ut uppgifter som annars omfattas av tystnadsplikten. Det gäller t.ex. inom ramen för Revisorsinspektionens tillsyn eller vid rapportering av misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Såväl Polismyndigheten som Säkerhetspolisen har också enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen rätt att begära att revisorer lämnar de uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Frågeställaren behöver i dessa sammanhang inte ange varför uppgiften begärs och *alla* uppgifter som efterfrågas måste lämnas. Det innebär att även uppgifter som inte har inhämtats för att uppfylla kraven i penningtvättsregelverket, utan på annan grund såsom t.ex. inom ramen för uppdraget i övrig, också omfattas. Så länge den efterfrågade uppgiften finns hos verksamhetsutövaren måste den alltså lämnas ut.

När en uppgift har lämnats till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen gäller en straffsanktionerad tystnadsplikt för revisorn enligt 4 kap. 9 § penningtvättslagen.⁹ Sådan tystnadsplikt gäller även vid rapportering av misstankar i GoAML.

⁸ Bestämmelser om revisorers tystnadsplikt finns t.ex. i 26 § Revisorslagen (2001:883), och 9 kap. 41 § Aktiebolagslagen (2005:551).

⁹ Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Revisorsinspektionen informerar

ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV TERRORISM – NOVEMBER 2025

Penningtvättslagens tystnadsplikt innebär att revisorn t.ex. inte får berätta för kunden eller någon utomstående *att* en närmare granskning har skett, *att* en rapport gjorts i GoAML, *eller att* uppgifter lämnats till Finanspolisen eller Säkerhetspolisen. Däremot strider det inte mot tystnadsplikten att lämna sådana uppgifter till Revisorsinspektionen.

Sammanfattning

Revisorer har en viktig roll i att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, och det kräver både att rätt och tillräckliga åtgärder vidtas. Det är i det sammanhanget också viktigt att inte glömma bort risken för terrorfinansiering, som ibland kan vara mindre uppmärksammas. Samtidigt omfattas revisorer av särskilda regler kring dokumentation och tystnadsplikt, som kan skilja sig från penningtvättslagens bestämmelser. Att ha god kännedom om dessa skillnader är avgörande för att uppfylla kraven i respektive regelverk.

ANVÄNDBARA LÄNKAR

Nedan finns ett urval av aktuella länkar till information på penningtvättsområdet som revisionsföretag och revisorer kan ha nytta av i sitt arbete.

- [Revisorsinspektionens föreskrifter \(RIFS 2021:1\) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism](#)
- [Samordningsfunktionen – Varningssignaler kopplade till målvakter](#)
- [Nationell riskbedömning 2020/2021 – Sektorsbedömning](#)
- [Ekobrottsmyndighetens lägesbild 2025 – Ekonomisk brottslighet](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild – Organiserad brottslighet 2025](#)
- [Finanspolisen informerar – Finansiering av terrorism mars 2025](#)
- [Nationellt underrättelse centrum – Historikbolag som brottsverktyg](#)
- [Institutet mot mutor \(IMM\) - Från smutsiga till rena flöden. En introduktion till penningtvätt](#)
- [FATF - Comprehensive Update on Terrorist Financing Risks](#)
- [GoAML](#)